

NIETZSCHE VE DEMOKRASİ

*Soner Soysal**

Nietzsche Okumaya Dair Kısa Bir Not

Nietzsche'nin demokrasi anlayışını, onu nasıl değerlendirdiğini, genel olarak kabul edildiği gibi demokrasi karşıtı bir filozof olup olmadığını değerlendirmeye geçmeden önce, Nietzsche felsefesiyle ilgili –genellikle farkına varılmayan ya da önemi tam olarak kavranılmadığı için görmezden gelinen– birkaç konuya değinmem gerekiyor. Bunlardan *ilki*, Nietzsche'nin ne zaman olanı ne zaman olması gerekeni anlattığını birbirinden net bir şekilde ayırt etmek gerekiyor. Nietzsche, herhangi bir kavram ya da olgunun soykütüğünü ortaya koyduğunda, çoğu zaman, sanki olması gerekeni anlatıyormuş gibi algılanıyor. Bu yanlış anlama ya da yorumlamaya maruz kalan kavramlardan en önemlisi, “güç istenci” kavramıdır. Bu kavramı ilk duyan ya da okuyanlar, birçok başka yanlış anlamayla birlikte, Nietzsche bu kavramı sanki gücü övmek için kullanıyormuş ya da, tıpkı *Gorgias* diyalogunda Calicles'in yaptığı gibi (Platon 1979, 483d), güçlü olanın haklı olduğunu savunuyormuş gibi yorumluyorlar. Hâlbuki, Nietzsche'nin güç istenci kavramı, diğer kavram ve öğretilerinde olduğu gibi, mevcut gerçekliğin hâlihazırdaki işleyişine dayanmakta ve onu olduğu hâliyle açıklamayı amaçlamaktadır. Dolayısıyla, kavram Nietzsche'nin olmasını arzuladığı şeyi değil, olanı, içinde yaşayanların bakamadığı bir açıdan, ortaya koymaktadır.

İkinci olarak, Nietzsche kavramları geleneksel anlamlarıyla kullanmaz. Örneğin, hakikat kavramı Nietzsche için bir illüzyondur. Hakikat, geleneksel olarak, gerçeklik ile ona ilişkin söylenen şeylerin birbirleriyle örtüşmesi anlamında kullanılır; yani, ölçüt olarak mütakabiliyet doğruluk kuramı kullanılır. Böylesi bir

* Dr. Öğretim Üyesi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Felsefe Bölümü,sonersoysal@sdu.edu.tr, ORCID: 0000-0003-1738-7451